

Els intents de transvasament, una llarga història

Fins ara hi ha hagut quatre intents de transvasar aigües de l'Ebre. Dos han fracassat: el transvasament a Barcelona de 1974 i el Pla hidrològic del 2001; un altre, el minitransvasament a Tarragona, s'ha fet, i dels projectats canals cap a València de 1970 s'ha construït el Xerta-Càlig (tot i que fins al riu Sénia) tal com estava previst. Ara s'obre un nou front que torna a mobilitzar la gent de l'Ebre per defensar el riu que és la seua vida.

Josep Bayarri Raga

L'octubre de 1964 es reuniren al castell de Peníscola governadors, presidents de Diputació, alcaldes, cambres agràries, cooperatives i altres institucions i constituïren una anomenada Unió de Regants per a gestionar la utilització d'aigües de l'Ebre per a nous regadius a Tarragona, Castelló i València. Es projectaren dos canals amb origen a un embassament a construir a sobre de Xerta; l'un fins a prop de València, a cota 210, i l'altre fins a Càlig, a cota 120. El primer fou descartat prompte, però les obres del segon es van iniciar el 1972 amb la intenció de fer-lo arribar fins a Sagunt amb un volum de 610 hm³/any. Ningú de les Terres de l'Ebre s'hi va oposar. És més, durant molt anys, la reivindicació del canal, amb l'excusa que no superés la ratlla del Sénia, ha estat a les agendes de tots els partits i governants del territori.

El febrer de 1974 el ministre d'Obres Públiques del darrer govern de Franco

presentava l'avantprojecte de transvasament de 1.400 hm³/any de l'Ebre a Barcelona. El projecte consistia a bombar l'aigua del riu a 240 metres d'alçada, des del vas de l'embassament que es construïa a l'assut de Xerta fins a un altre al Pla dels Burgans i, des d'allí, amb un canal a cel obert de 160 km de longitud conduïrien 45 m³/s, el doble que l'actual canal de la dreta, fins al Camp de Tarragona i Barcelona. En arribar la notícia a Tortosa, l'ajuntament promogué una àmplia mobilització institucional en contra, convocant els sectors econòmics i les organitzacions agràries de la comarca. Al cap d'una setmana es constituïa l'anomenada Comissió dels 33 (integrada per ajuntaments, comunitats de regants, organitzacions agràries i cambra de comerç) i en solament dos mesos elaborarien un documentat informe d'al·legacions oposant-se al projecte. És curiós constatar que les comunitats de regants estaven al capdavant d'aquesta oposició i com les institucions i els ajuntaments no democràtics

s'oposaren a projectes del mateix govern que els havia nomenat.

El 1981, ja amb el règim democràtic, foren les comunitats de regants, amb els industrials i municipis de Tarragona, els que promogueren el que s'ha anomenat minitransvasament de l'Ebre. Que tan beneficiós ha estat per a la zona de Tarragona-Reus-Cambrils (Port Aventura inclòs) i tan poc per a la gent de l'Ebre. El nostre setmanari va combatre el projecte però no se'n va sortir. Els únics que se'n beneficiaren foren els regants del Delta que, amb els canons rebuts del consorci tarragoní, van pagar les obres de cimentació dels canals i altres millores als seus regadius davant la impotència dels ajuntaments democràtics i la inoperància dels partits, incapaços d'aturar les obres.

Fou el 2001 quan el govern de José M. Aznar va aprovar l'anomenat Pla hidrològic nacional (PHN) que preveia el transvasament de 1.050 hm³/any d'aigua de l'Ebre cap al sud, en direcció a Castelló, València, Alacant, Múrcia i

La Plataforma en Defensa de l'Ebre torna a encapçalar la lluita per evitar l'especulació perversa amb els projectes de transvasar les aigües de l'Ebre.

fins i tot Almeria i, cap al nord, a l'àrea metropolitana de Barcelona. El PP ho defensava aferrissadament, mentre que CIU no s'hi oposava, tot i que va arribar a proposar alternatives com un canal des del Roine. El PSOE s'hi mostra contrari i, de fet, el PHN fou derrotat en arribar els socialistes al poder el 2004. El més important, però, fou la gran mobilització ciutadana d'oposició a aquest pla. Si el 1974 foren les institucions, ara, més enllà del partits polítics i els organismes oficials o pòlvats, va ser la gent de les Terres de l'Ebre, coordinada des de la Plataforma en Defensa de l'Ebre, que es mobilitzaren

plegats per aturar aquest projecte. Van haver-hi grans concentracions al territori i manifestacions multitudinàries a Barcelona, Madrid i Brussel·les. Es va guanyar.

Ara, vuit anys després, torna el fantasma dels transvasaments a partir de la proposta de la Confederació Hidrogràfica de l'Ebre, entitat dominada pels regants i per polítics del PP, d'aprovar uns cabals mínims en el tram final del riu del tot insuficients per mantenir l'equilibri ecològic del Delta i que alhora permetrien justificar transvasar aigua del riu i propostes de nous regadius. La lluita continua. ■